

భగవాన్ వేదవ్యాస మహర్షి రచించిన

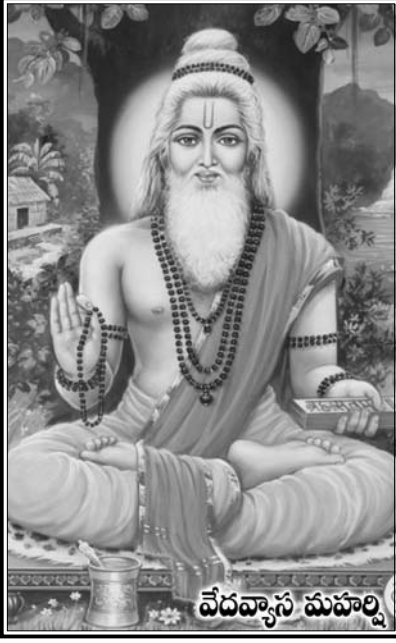
శ్రీమత్స్వపురాణం

వచనం : డా॥ జయంతి చక్రవర్తి

భగవాన్ వేదవ్యాస మహర్షి రచించిన

శ్రీ మత్స్య పురాణం

జిల్లెళ్ళమాడి అమ్మ
మాతృశ్రీ అనసూయాదేవి ఆశీస్సులతో...

వచనం : డాక్టర్ జయంతి చక్రవర్తి

ఎం.ఎ., ఎం.ఫిల్., పిహెచ్.డి.,

ప్రచురణ

శ్రీ బాలాజీ పబ్లికేషన్స్

28-25-32/1, అరండల్పేట, ఏలూరురోడ్, విజయవాడ-2

సెల్ : 9441176276 / 9966675815

శ్రీ మత్స్య పురాణం

- వచనం : డాక్టర్ జయంతి చక్రవర్తి
విజయవాడ. 9390526272
- ప్రథమ ముద్రణ : 2014
- ముఖచిత్రం : రమణ
- డి.టి.పి. & పేజి లే-అవుట్ : విద్యార్థి క్రియేషన్స్
విజయవాడ
- ముద్రణ : శ్రీ స్వామి ఆఫ్సెట్ ప్రింటర్స్
విజయవాడ-3
- ప్రచురణ : శ్రీ బాలాజీ పబ్లికేషన్స్
నసురుల్లాఖాన్ వీధి
అరండల్పేట, విజయవాడ
- వెల : ₹. 60 /-

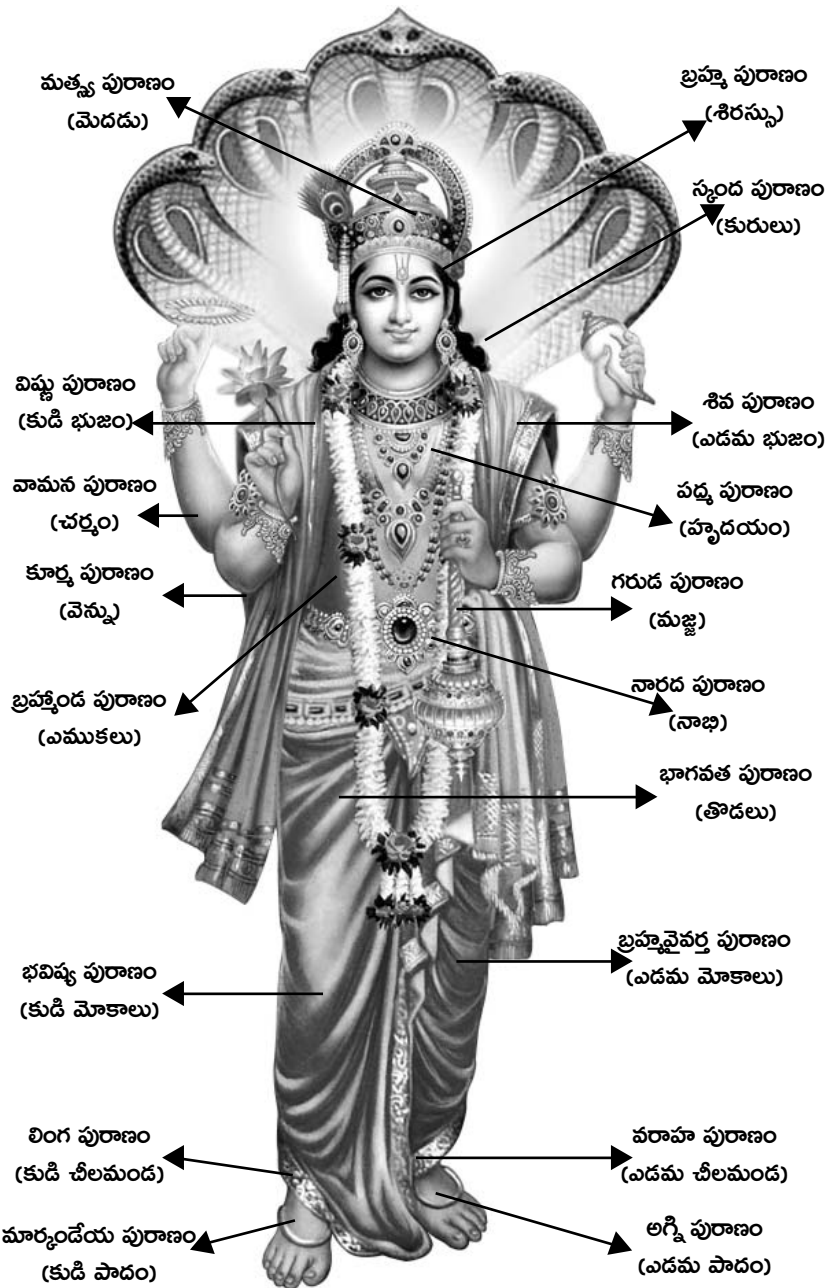

ఆర్షవిజ్ఞాన భాండాగారాలైన అష్టాదశ పురాణాలని ఆంధ్రజాతికి అందించిన శ్రీ వేంకటేశ్వర ఆర్షభారతి ట్రస్ట్ నారికి, ఆ పురాణాలను అనువదించిన సుహృదయితలకి సహస్రాధిక ప్రణామాలు సమర్పిస్తున్నాం.

*Responsible for selection of matter etc under the PRB & Copyright Acts etc.

We have made many efforts to present this book without errors, But some errors might have crept in. We do not take any legal responsibility for such errors and omissions. If you bring them to our notice we shall correct them in our next edition. All disputes are subject to Vijayawada Jurisdiction only.

పురాణ పురుషుడు శ్రీమన్నారాయణుడు

విషయసూచిక

మత్స్య పురాణ ప్రాశస్త్యం	16	దేవతాకృత శివస్తుతి	80
మత్స్యావతార కథనం	18	మంత్రద్రష్టలైన ఋషులు	88
ప్రళయం	19	పార్వతి గౌరిగా మారటం	90
దేవీ అష్టోత్తరశత (108) స్థానాలు	21	గౌరీస్తుతి	93
అష్టోత్తరశత (108) శక్తిపీఠ స్తోత్రం	22	కుమారస్వామి స్తుతి	94
శ్రాద్ధకాల నిర్ణయం	27	నాలుగుయుగాల పరిమాణం	95
శ్రాద్ధం జరిపితే పుణ్యం వచ్చే తీర్థక్షేత్రాలు	28	అంధకాసుర సంహారం	97
చంద్రుడి వృత్తాంతం	30	శివుడు చేసిన నృసింహ స్తుతి	100
చంద్రుడు-తార	32	శివుడు కపాలి అయిన కథనం	102
యదువంశం	34	నర్మదా మాహాత్మ్యం	105
శూరవంశం	35	కావేరీ సంగమ మాహాత్మ్యం	106
అగ్నివంశం	37	కావేరీ తీరంలో వున్న దివ్యతీర్థాలు	107
పురాణదాన వ్రతం	38	నర్మదా తీర్థ మాహాత్మ్య ఫలశ్రుతి	109
పురాణ లక్షణాలు	43	సప్తర్షుషుల గోత్రాలు ప్రవరలు	109
ఆదిత్యశయన వ్రతం	43	ఋషుల జననం	110
ఆదిత్యవ్రత పూజావిధి	45	ఉభయతోముఖ గోదానం	115
శ్రీకృష్ణాష్టమీ వ్రతం	47	కృష్ణాజిన (జింక చర్మం) దానం	116
సాభాగ్యశయన వ్రతం	48	సతీసావిత్రి చరిత్ర	118
అక్షయతృతీయ వ్రతం	51	సావిత్రి చేసిన యమస్తుతి	127
గ్రహణ స్నానవిధి	52	విషాన్ని విరిచే వస్తువులు	127
శుక్ర - పూజావిధి	55	రాజు చేయకూడని పనులు	129
గురుపూజావిధి	55	రాజు చేయాల్సిన పనులు	130
నవగ్రహ స్వరూపం	56	రాజు ప్రవర్తన	131
మహిమాస్వీతమైన అరవై వ్రతా	58	చోర వ్రాయశ్చిత్తం	132
ప్రయాగ మాహాత్మ్యం	69	అవయవాల స్పందన శుభాశుభ ఫలితాలు	132
హిమవత్పర్వతం - ఓషధులు	72	స్వప్న ఫలితాలు	133
కైలాసపర్వత వర్ణన	74	శుభాశుభ శకునాలు	135
త్రిపురాసురోపాఖ్యానం	76	మత్స్యపురాణం ఫలశ్రుతి	135

శ్రీ మత్స్య పురాణం

శుక్లాంబరధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజమ్ ।
 ప్రసన్నవదనం ధ్యాయేత్సర్వ విఘ్నోపశాంతయే ॥
 నారాయణం నమస్కృత్య నరంచైవ నరోత్తమమ్ ।
 దేవీం సరస్వతీం వ్యాసం తతో జయముదీరయేత్ ॥

అష్టాదశపురాణాలలో పదహారోపురాణం శ్రీమత్స్యమహా పురాణం. 'మత్స్యమేధః ప్రకీర్త్యతే' ఈ పురాణం శ్రీమహావిష్ణువు మొదడుతో పోల్చబడింది. ఈ పురాణంలో మొత్తం పదాలుగువేల శ్లోకాలున్నాయి. (తన్మత్స్యమితిజానీద్యం సహస్రాణిచతుర్దశ) అధ్యాయాలు 289. శ్రీ మహావిష్ణువు మత్స్యరూపంలో వైవస్వతమనువుకు ఈ పురాణాన్ని ఉపదేశించాడు.

మత్స్యపురాణంలోని 53వ అధ్యాయంలో అష్టాదశ పురాణాల లక్షణాలు, ఆపురాణాలలో చెప్పబడ్డ అంశాలు, శ్లోకాల సంఖ్య తదితర విషయాలు వివరంగా ప్రస్తావించబడ్డాయి. పురాణాలలో ఇది ప్రాచీనమైనదిగా పండితులు భావిస్తారు.

మత్స్యపురాణంలో చెప్పబడ్డ ప్రధాన అంశాలు :

మత్స్యావతారవర్ణన, బ్రహ్మాండసృష్టి, గర్భిణీధర్మాలు, సూర్యచంద్ర వంశాల వర్ణన, గయాక్షేత్రవిశేషాలు, పురూరవుడి చరిత్ర, కచదేవయానుల వృత్తాంతం, కార్తవీర్యార్జునుడి చరిత్ర, శ్యమంతకోపాఖ్యానం, కలిధర్మాలు, ద్వాపరధర్మాలు, కృష్ణాష్టమీవ్రతం, అక్షయతృతీయవ్రతం, మహాదానవర్ణన, పుష్పవాహనుడికథ, ప్రయాగక్షేత్రమాహాత్మ్యం, యమునానదీ స్నాన ప్రాశస్త్యం, సప్తద్వీపాల వర్ణన, ఋషిలక్షణాలు, పార్వతీకళ్యాణం, వినాయకజననం, కుమారసంభవం, తారకాసురవధ, నృసింహావతారవర్ణన, సావిత్రీ సత్యవంతుల చరిత్ర, రాజధర్మాలు, వామనావతారం, వరాహావతారం, క్షీరసాగరమథనం,

వాస్తు శాస్త్రవిశేషాలు, క్రియాయోగ వర్ణన, వివిధరకాల ప్రతిమా నిర్మాణ విశేషాలు, కల్పనామ సంకీర్తన వంటి ప్రధానాంశాలతో పాటు మరెన్నో విషయాలు ఈ పురాణంలో చెప్పబడ్డాయి.

మత్స్యపురాణ ప్రారంభం

పాతాళాదుత్పత్తిష్టోర్మకర వసతయోయస్య పుచ్ఛాభిఘాతా ।
 దూర్ఘం బ్రహ్మాండఖండ వ్యతికర విహితవ్యత్యయే నాపతంతి ॥
 విష్టోర్మత్స్యావతారే సకల వసుమతీ మండల వ్యశ్రువానా ।
 స్తస్యాస్యోదరితానాం ధ్వని రపహరతాదశ్రితుం వః శ్రుతీనాం ॥

(మత్స్యపురాణం-శ్లో1-2)

మత్స్యావతారాన్ని ధరించిన శ్రీ మహావిష్ణువు, పాతాళలోకంనుంచి పైకి ఎగిసిపడే తన మత్స్యంతోకతో కొట్టబడుతూ, సముద్రంపై భాగం నుంచి పడుతూ ఈ బ్రహ్మాండఖండాల సంపర్కంతో పుట్టిన కల్లోలం వల్ల సమస్త భూమండలంలో వ్యాపిస్తూ, పైకెగిరి తిరిగి క్రిందపడుతున్నాడు. ఆ మత్స్యపరమాత్మ నోటినుంచి వెలువడే వేదాలనాదం మనందరి పాపాలనూ పోగొట్టుగాక.

శ్రీ మహావిష్ణువు ధరించిన దశావతారాల్లో మొదటిది మత్స్యావతారం. సృష్టిప్రారంభంలో హయగ్రీవుడనే రాక్షసుడు వేదాల్ని దొంగిలించి పాతాళంలో దాచగా, మహావిష్ణువు మత్స్యావతారాన్ని ధరించి, హయగ్రీవుడి చెరలోవున్న వేదాల్ని ఉద్ధరించాడు. ఈ విధంగా వేదాల్ని ఉద్ధరించి సమస్త భూమండలాన్ని రక్షించిన మత్స్యావతార విశేషాల్ని చెప్పినందువల్ల ఇది మత్స్యపురాణం అనబడుతోంది. మహాప్రళయ కాలంలో శ్రీమహావిష్ణువు సప్తర్షులకూ, వైవస్వతమనువుకూ ఉపదేశించిన ఎన్నో మహిమాన్వితమైన కథలు, గాథలు ఈ పురాణంలో చెప్పబడ్డాయి.

ఈ మత్స్యపురాణాన్ని శైవులు, స్మార్తులు, శాక్తేయులు, వైష్ణవులూ ప్రామాణికంగా గ్రహిస్తారు. పురాణానికి చెప్పబడ్డ ఐదులక్షణాలూ ఈ పురాణంలో

సమగ్రంగా వున్నాయి. ఇందులో కథలు, గాథలే కాక అనేకమైన శ్రౌత, స్మార్త, నిత్యనైమిత్తిక కామ్య కర్మలకూ సంబంధించిన వివిధ రకాల అంశాల వివరణ కూడా కనిపిస్తుంది. ప్రాచీనతదృష్ట్యా కూడా మత్స్య పురాణానికి ఒక ప్రత్యేకత వుంది. అందుకే వామన పురాణం “పురాణేషు దైవం మాత్స్యమ్” - పురాణాలలో దైవంలాంటిది మత్స్యపురాణం అని చెబుతుంది.

ఈ పురాణంలో ఎన్నోరకాల వైదిక అనుష్ఠాన ప్రక్రియలు వివరించబడ్డాయి. ముఖ్యంగా తొంభైరెండు, రెండువందల అరవై నాలుగు అధ్యాయాల్లో గ్రహశాంతుల గురించి సవివరంగా చెప్పారు. ఇవేకాక రుద్ర, ఉమా, విష్ణు, స్వయంభూ, ఇంద్ర, యమ, అగ్ని జల, సర్ప, వినాయక వంటి దేవీ దేవతలకు వైవేద్యం అనగా బలిని ఎలా సమర్పించాలి? అనే విశేషాలు కూడా మనకు కనిపిస్తాయి.

మత్స్యపురాణంలో వైదికమంత్రాలే కాకుండా పౌరాణిక మంత్రాలు కూడా చెప్పబడ్డాయి. ఇవి శ్లోకాల రూపంలో అందరికీ సులభగ్రాహ్యంగా వుంటాయి. ఇందులో పాంచరాత్ర మత సిద్ధాంతానికి సంబంధించిన విశేషాలు చాలావరకూ కనిపిస్తాయి. 264వ అధ్యాయంలో వివిధ దేవతల్ని ప్రతిష్ఠించే విధివిధానాలు పామ్రాణికంగా చెప్పబడటంతో ఇది విశిష్ట పురాణంగా ప్రసిద్ధిచెందింది. అందుకే వామనపురాణం మత్స్యపురాణం గొప్పతనాన్ని గురించి ఇలా వర్ణిస్తుంది.

ముఖ్యం పురాణేషు యథైవ మత్స్యం స్వాయంభువోక్తి స్వధసంహితాసు ।
మనుస్మృతీనాం ప్రవరోయథైవ తిథైషు ధర్మో విబుధేషు వాస వః ॥

(వామన అధ్యాయ-12-శ్లో॥48)

పురాణాలలో మత్స్యపురాణం, సంహితలలో స్వాయంభుడు చెప్పిన స్వధసంహిత, స్మృతులలో మనుస్మృతి, తిథులన్నిటిలో అమావాస్య గొప్పవి. దేవతల్లో ఇంద్రుడు గొప్పవాడు.

మత్స్యావతార కథనం

నైమిశారణ్యంలో దీర్ఘసత్రయాగం చేస్తున్న శౌనకాదిమహామునులంతా సూతమహర్షి దగ్గరికి చేరి “మహాభాగా! తమరు ఇప్పటిదాకా ఎన్నోపురాణాలు వివరించి చెప్పారు. సంతోషం. అయితే మాకు ఇంకా వాటిని గురించి వినాలని కోరికగా వుంది. శ్రీమన్నారాయణుడు మత్స్యావతారాన్ని ధరించి సృష్టించేసాడు? పరమేశ్వరుడికి, భైరవుడు, మురారి, కపాలి అనేపేర్లు ఎందుకు వచ్చాయి? ఇలాంటి సందేహాలు మాకు ఎన్నోవున్నాయి. దయచేసి వాటిని తీర్చండి” అని ప్రార్థించారు.

మునులప్రార్థన విన్న సూతమహర్షి వారికి ఇలా చెప్పటం ప్రారంభించాడు. “మునులారా! పూర్వం సూర్యుడి కుమారుడైన వైవస్వతు మనువు అనే మహారాజుండేవాడు. మహా సంస్కారవంతుడు, క్షమాగుణం కలిగిన వాడు. ఒకనాడు ఆ మనువు తన రాజ్యాన్ని కుమారులకు అప్పగించి వైరాగ్య భావంతో మలయ పర్వతం మీదకు వెళ్ళి దీర్ఘంగా తపస్సు చేయటం ప్రారంభించాడు. అలా పది లక్షల సంవత్సరాలు గడిచిపోయాయి. అతడి తీవ్రమైన తపస్సుకు మెచ్చుకుని బ్రహ్మదేవుడు ప్రత్యక్షమయ్యాడు. వరం కోరుకోమని అడిగాడు. మనువు ఆయనకు నమస్కరించి “స్వామీ! ప్రళయకాలంలో స్థిర, చర, ప్రాణులందరినీ రక్షించే శక్తిని నాకు ప్రసాదించు” అని కోరుకున్నాడు. ఆయన తథాస్తు అని ఆశీర్వదించి అదృశ్యమయ్యాడు.

అలా కొంతకాలం గడిచింది. ఒకనాడు మనువు పితృ తర్పణం చేయటానికి ఒక నదికి వెళ్ళి దోసిలితో నీటిని తీసుకున్నాడు. ఆ దోసిలిలోకి ఒక చేప పిల్ల వచ్చింది. ఆయన దాన్ని రక్షించాలని అనుకుని తనకమండలంలో వేశాడు. తిరిగి మర్నాడు ఉదయమయ్యేసరికి ఆ మత్స్యం పెరిగిపోయి కమండలంనుంచి తలపైకెత్తి రాజు రక్షించు రక్షించు అని పలికింది. వెంటనే దాన్ని బయటికి తీసి పెద్ద పాత్రలో వేశాడు. తిరిగి ఆ చేప ఒక్క రోజులో ఆ పాత్రని మించి పెరిగిపోయింది. రాజు రక్షించు అని కేకలు వేసింది మనువు

End of Preview.

Rest of the book can be read @
[http://kinige.com/book/Sri+Matsya](http://kinige.com/book/Sri+Matsya+Puranam)
[+Puranam](http://kinige.com/book/Sri+Matsya+Puranam)

* * *